

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

**Internal Supervision Process in Primary Schools in Sam Roi Yot
Minor-District under the Office of Prachuap Khiri Khan
Educational Service Area 2**

นพพร ไบรัมย์¹ และดร.สุริยะ เจียมประชาชนรากร²

¹บัณฑิตวิทยาลัย ²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

E-mail: aeorit@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอนและขนาดของโรงเรียน ประชากร คือ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 268 คน กลุ่มตัวอย่าง 160 คน ได้จากสุตรการคำนวณของทาโร ยามาเน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการลงมือปฏิบัติเป็นอันดับที่ 2 และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขเป็นอันดับสุดท้าย ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอนต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมและระดับรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมและระดับรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการนิเทศภายในต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมและระดับรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

This research aimed to study and compare the processes of internal supervision in primary schools in Sam Roi Yot Minor-district under the Office of Prachuap Khiri Khan Educational Service Area 2. The comparison was made according to background variables of respondents, namely, gender, age, educational level, work experience, grade level of teaching, and size of school in which they worked. The research population comprised 268 primary school teachers under the Office of Prachuap Khiri Khan Educational Service Area 2 in the 2006 academic year; while the research sample consisted of 160 teachers. The sample size was determined based on Taro Yamane's sample size formula. A questionnaire was employed for data collection. Research findings revealed that the overall practice of internal supervision process by teachers was at the high level, with the aspect of finding alternatives for development of supervision receiving the highest rating mean, followed by that of the actual practice. On the other hand, the aspect of follow-up, evaluation and improvement received the lowest rating mean. Teachers with different genders, ages, work experiences, and grade levels of teaching did not significantly differ in their overall and by-aspect practices of internal supervision process in school. Teachers with different educational levels differed significantly at the .05 level in their overall and by-aspect practices of internal supervision process in school. Teachers who received and did not receive training on internal supervision differed significantly at the .05 level in their overall practice of internal supervision process in school. Teachers working in schools of different sizes differed significantly at the .05 level in their overall and by-aspect practices of internal supervision process in school.

บทนำ

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาสังคม คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมเท่านั้นที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้อง รัฐได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้บุคคลเกิดความรู้คู่คุณธรรม และให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

ทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยใน ศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนา วิชาชีพครูและประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษา ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้สถานศึกษาจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรม มีวิสัยทัศน์ในการทำงานมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ เพราะถ้าการจัดการศึกษาทุกระดับ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วประ โยชน์ย่อมเกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแน่นอน ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา เช่น การศึกษาหลักสูตร ขาดเอกสารหลักสูตร การเตรียมการสอน การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหล่านี้ทำให้การจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมาย ครูยังคงใช้วิธีสอนด้วยการบอกความรู้แก่นักเรียน นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่มีโอกาสค้นคว้า แสดงความคิดเห็นมากนักทำให้ไม่สามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตได้ เป็น เครื่องบ่งชี้ว่าผลการจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมาย การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิด คุณภาพนั้น ควรต้องประกอบด้วย 3 กระบวนการด้วยกันคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียน การสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา เป็นเรื่องละเอียดอ่อนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในหลายๆด้าน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากเหตุผลความจำเป็นในหลาย ประการ เช่น ประการแรก ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนางาน ให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประการที่สอง ในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันคือ พัฒนา คุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ นิเทศ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน การนิเทศการศึกษาจึงเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมี คุณภาพถึงระดับที่พึงประสงค์ และประการสุดท้าย มาตรฐานการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องมี

การรักษาและควบคุมคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐาน และกระบวนการนิเทศการศึกษาก็มีขอบข่าย การปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการควบคุมมาตรฐานการศึกษาโดยตรง จะเห็นว่าการนิเทศการศึกษามี ความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในสถานศึกษา ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหาร จัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้นิเทศ โดยศึกษานิเทศก์ใช้กระตุ้น ชี้แนะผ่านครู และผู้บริหารโรงเรียน ให้ครูแสดงพฤติกรรมการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้รอบด้านของนักเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น และเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้ ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถส่งผลต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะส่งผลต่อ ความสำเร็จของโรงเรียนโดยแท้จริง แต่การดำเนินการนิเทศการศึกษาที่ผ่านมาปรากฏว่า โรงเรียน หลายแห่งไม่ได้รับการติดตาม ควบคุม กำกับ และนิเทศการศึกษาจากผู้บริหารการศึกษา และ ศึกษานิเทศก์อย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีคุณภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีบุคลากรจำกัด มีงานธุรการมาก ดิดการอบรม เป็นวิทยากรการอบรม ฯลฯ จึงไม่สามารถปฏิบัติกรนิเทศได้ตามแผนการนิเทศที่ กำหนดไว้ ทำให้ปัญหาของโรงเรียนไม่ได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น ปัจจุบันรัฐบาลได้มี นโยบายด้านการศึกษา โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรีต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ณ กระทรวง การต่างประเทศ ซึ่งนโยบายการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการ ดังนี้

1. ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมาย ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากร เพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาคู พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่ มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุง สื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็น สำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

2. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในระดับ อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการด้านบุคลากรของภาคเศรษฐกิจ

3. พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครุดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิพฒฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครู ให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครู ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนา คุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและ บุคลากร ให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า

4. จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษา ตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมใน โอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ใน สภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน

5. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาให้ สูงขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของการใช้ทักษะอาชีวศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนด ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงานควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม ด้วยการเพิ่มขีด ความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

6. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้ยั่งยืนเพื่อการศึกษา ให้มีการประนอมและ ใกล้เคียงหนี้ รวมทั้งขยายกองทุนให้ยั่งยืนเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการ เข้าถึงการศึกษอาชีวศึกษาและปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

7. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเชิง สร้างสรรค์อย่างชาญฉลาดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้

8. เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและใน ชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานบูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนที่ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและ วิจัยพัฒนาในภูมิภาค รวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชน โดย เชื่อมโยงบทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา (บัลลังก์ โรหิตเสถียร และนางศิรินี โมสิกะ, 2551 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี 352/2551)

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบาย และเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลเพื่อเป็นการปรับปรุงกระบวนการบริหารกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหาร โรงเรียนซึ่งปฏิบัติงานตามภารกิจร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เห็นควรดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามแนวความคิดการนิเทศภายในของทฤษฎีกลไกแมนมาประยุกต์ใช้พัฒนาปรับปรุงจากแนวคิดเดิม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา การลงมือปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล และในขณะเดียวกันก็อาจใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนงานนิเทศภายในโรงเรียนในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ให้มีความก้าวหน้าในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: การนิเทศ (Supervision) และ ประถมศึกษา (Primary)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกตามภูมิหลังของครูและขนาดของโรงเรียน

วิธีการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย พบว่ากระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา การลงมือปฏิบัติและการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

การศึกษากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในงานวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีประชากรคือ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 268 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 5 ชั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และขอรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 160 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 5 ชั้น โดยทำเป็นภาพรวมรายด้านและรายชื่อ และทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบข้อมูลสถานภาพของครูและข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาพรวม รายด้าน และรายชื่อแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานคือ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé Test)

ผลการศึกษา

จากการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 20 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 63.10 ที่ผ่านมาไม่เคยได้รับการอบรมด้านการนิเทศภายใน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 สอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 68.80 และขนาดของโรงเรียนเป็นขนาดกลางมีนักเรียน 121 - 300 คน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90

2. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 รวม 5 ด้าน ในภาพรวม การปฏิบัติของครู

ต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการลงมือปฏิบัติเป็นอันดับที่ 2 และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขเป็นอันดับสุดท้ายดังรายละเอียดต่อไปนี้ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ในภาพรวมการปฏิบัติของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอันดับแรกคือ กำหนดสิ่งที่จะประเมินและองค์ประกอบที่จะประเมิน รองลงมาคือ กำหนดสภาพความสำเร็จและเกณฑ์การประเมินความสำเร็จเป็นอันดับที่ 2 กำหนดวิธีการ เครื่องมือ และระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอันดับที่ 3 และพบว่าการปฏิบัติของครูอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศแสดงสภาพปัจจุบัน สภาพความสำเร็จของงานหรือภาพปลายทางโดยใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศเป็นอันดับสุดท้าย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ในภาพรวมการปฏิบัติของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยด้านความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียน รองลงมาคือ สังเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยและกำหนดจุดที่จะพัฒนาให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับความจำเป็นเป็นอันดับที่ 2 วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับที่ 3 และวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นอันดับสุดท้าย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ในภาพรวมครูมีการปฏิบัติต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยอันดับแรกคือเลือกแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดตามความจำเป็นที่จะพัฒนา รองลงมาคือ เลือกแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้บรรลุความต้องการเป็นอันดับที่ 2 พิจารณาเลือกจุดสำคัญที่สุดที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับที่ 3 และรวบรวมข้อมูลและแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นอันดับสุดท้าย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการลงมือปฏิบัติ ในภาพรวม การปฏิบัติ

ของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ รongลงมาคือ กำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน และมีคำสั่งแต่งตั้งชัดเจนเป็นอันดับที่ 2 บันทึกการนิเทศและผลการนิเทศที่ได้รับมอบหมายและรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหาร โรงเรียนทราบเป็นอันดับที่ 3 และให้คณะครูมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้นิเทศเป็นอันดับสุดท้าย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขต กิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในภาพรวมการปฏิบัติของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติของครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ แต่งตั้งบุคลากรที่เหมาะสมในการดำเนินการนิเทศ รongลงมาคือ ติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการ ดำเนินงานเป็นอันดับที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในเป็นระยะตามที่กำหนด เป็นอันดับ ที่ 3 และบันทึกผลและจัดทำสถิติภายหลังการนิเทศในแต่ละครั้งเป็นอันดับสุดท้าย

3. การทดสอบสมมติฐาน ครูที่มีเพศต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภาพรวมและด้าน การประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่มีอายุต่างกันมีกระบวนการ นิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนภาพรวมและด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภาพรวมและด้านการประเมิน ความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหา แนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง แก้ไข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภาพรวมและด้าน

การประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการนิเทศภายในต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการนิเทศภายในต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนาและด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนภาพรวมและด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนาและด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการลงมือปฏิบัติและด้านการติดตามและปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่าการปฏิบัติของครูต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ภาพรวมและด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

กระบวนการนิเทศเป็นรูปแบบของการบริหารการศึกษาที่ต้องการการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยใช้หลักการต่างๆ ของประชาธิปไตยมาดำเนินการ ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน การประชุมปรึกษาหารือกัน การให้ความร่วมมือและประสานงาน การร่วมมือแก้ปัญหา และกระบวนการนิเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี ทั้งต่อตัวครูและคุณภาพของนักเรียนก็จะดีควบคู่ไปด้วย ดังนั้นจึงทำให้ครูมีการปฏิบัติต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ปลีกกล้า (2545) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า การดำเนินการนิเทศภายในมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของสังวัฒน์ หงส์พิพัฒน์สกุล (2543) ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศใน โรงเรียนและสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอนต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนมีจำนวนไม่มากนัก จึงทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีโอกาสพบปะพูดคุยกันบ่อยครั้งขึ้น และมีโอกาสปรึกษาหารือกันทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการทำงาน ตลอดจนการนิเทศภายในโรงเรียนที่ครูหลายๆ คนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการดำเนินการนิเทศ จึงพบว่าครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปานฉิรา รัตนเพชร (2547) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันในภาพรวม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าครูที่มีการศึกษาสูงได้รับการเรียนรู้จากระบบการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ รวมถึงได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในมาเป็นอย่างดี จะมีความเข้าใจในขั้นตอนการนิเทศภายในว่าควรมีการดำเนินงานอย่างไรให้สอดคล้องกับหลักการนิเทศ และทราบว่ากระบวนการที่จะกระตุ้นให้ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัด

การศึกษาทุกคนร่วมมือ ร่วมใจกันปฏิรูปวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานใดๆ ของโรงเรียนและของบุคลากรของโรงเรียนให้สูงขึ้น ส่วนขนาดของโรงเรียนก็อาจจะมีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศ เนื่องจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรมากและมีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรให้ได้มาตรฐานเพื่อให้รองรับกับจำนวนนักเรียนที่มีมากขึ้นและโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่อาจจะได้รับงบประมาณที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและอาจจะมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในที่ถูกต้อง เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐานมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้การแสดงความคิดเห็นมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ควรพิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศแสดงสภาพปัจจุบัน สภาพความสำเร็จของงานหรือภาพปลายทางโดยใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ควรวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยด้านค่านิยมในการพัฒนาดตนเองและวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการนิเทศ ควรพิจารณาข้อดี ข้อเสียและแนวทางเลือกที่เป็นไปได้ในการพัฒนา และควรรวบรวมข้อมูลและแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ ควรจัดกิจกรรมนิเทศตามแผนนิเทศที่ได้รับมอบหมาย ตามปฏิทินนิเทศที่กำหนดไว้ให้ความสำคัญกับผู้รับการนิเทศ โดยการกระตุ้นให้แรงเสริม และให้คณะครูมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้นิเทศ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และควรบันทึกผลและจัดทำสถิติภายหลังการนิเทศในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารในกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนระดับ และควรพัฒนาหลักสูตรการนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตรสำหรับโรงเรียนขนาดต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ดร.สุริยะ เจียมประชานนารกร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ที่นี้ ขอขอบคุณ ดร.บุญลือ ทองอยู่ รองศาสตราจารย์อรรถัย ทองอยู่ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย เกียรติดิโนสินทร์ รวมทั้งคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่

ให้ความกรุณาให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อย ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้บริหาร โรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร และนางสิลินี โมสิกะ. (2551). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี 352/2551. กลุ่มประชาสัมพันธ์. สำนักงานรัฐมนตรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540). หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81. ราชกิจจานุเบกษา, (ฉบับกฤษฎีกา), เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก.
- สังวัฒน์ หงส์พิพัฒน์สกุล. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย ปลีกกล้า. (2545). สภาพปัญหาและความต้องการการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเลย.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.
- Henry, Scheffé. (1959). *The Analysis of Variance*. New York: John Wiley & Sons Inc.